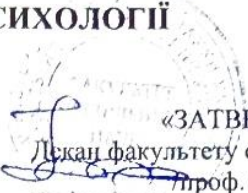

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
Проф. Остапеч Ю.О./
« 01 » листопада 20 21 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ»**

Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Освітня програма	Психологія
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

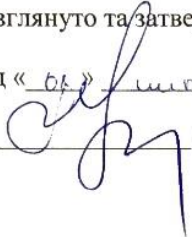
Ужгород 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «**Методи психологічного впливу**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки** спеціальності **053 Психологія** освітньої програми **Психологія**.

Розробники: *Соломка Е.Т.* кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології факультету суспільних наук

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **психології**

протокол № 14 від «04» листопада 2021 р.

Завідувач кафедри (Михайлишин У.Б.)

Схвалено науково-методичною комісією _____ факультету суспільних наук

протокол № 8 від «01» листопада 2021 р.

Голова науково-методичної комісії Прізвище та ініціали *Козаченко О.О.*

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1-й	1-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	1-й	1-й
	Лекції:	
	26 год.	8 год.
	Практичні (семінарські):	
	16 год.	4 год.
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: письмова	Самостійна робота:	
	78 год.	108 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна “Методи психологічного впливу” є складовою програми підготовки студентів старших курсів зі спеціальності “Психологія” напряму практичних та клінічних психологів. Розробка курсу спрямована на вивчення проблеми впливу в сучасній психології. Показані основні підходи до впливу в вітчизняній і зарубіжній психології. Зміст курсу пов'язаний з такими базовими психологічними дисциплінами як “Загальна психологія”, “Соціальна психологія”, “Вікова психологія”, “Психологія особистості”, “Психодіагностика” та ін.

Метою курсу є формування базових засад загального наукового розуміння психологічних закономірностей впливу, поглибленого розуміння механізмів взаємовпливів у взаємодії з іншими людьми, а також способів протистояння впливам, формування початкових навичок і умінь для практичної роботи у галузі психології. Уміння розпізнавати вплив є необхідним для діяльності психолога-практика, як у індивідуальній діяльності, так і в груповій взаємодії.

Визначена мета обумовила зміст і структуру навчальної програми, в якій основне місце належить визначенню чинників і закономірностей психологічного впливу на особистість, основних механізмів, функцій впливу; особливостей впливу при міжособистісній взаємодії; визначенню труднощів протистояння впливам й навчання навичкам ефективного впливу.

В результаті вивчення курсу студенти повинні знати:

- категоріальний апарат психології впливу;
- структуру, зміст, основні механізми впливів;
- правила й умови ефективності різних методів впливу;
- особистісні чинники впливу (харизма й привабливість);
- особливості їх прояву в різноманітних сферах ділової та міжособистісної взаємодії; основні психологічні техніки й технології різних методів впливу; загальні принципи та заходи подолання психологічного впливу вміти:
- враховувати особливості різних методів впливу в процесі практичної діяльності психолога;
- розрізняти прояви впливів в різних життєвих ситуаціях та уникати їх негативних наслідків у власній практиці;
- усвідомлювати власні маніпулятивні стратегії;
- самостійно обирати та застосовувати ефективні тактики, методи та механізми впливу
- обґрунтовувати використання тих чи інших методів впливу у психотерапевтичних та корекційних заходах з позицій врахування вікових та індивідуальних відмінностей клієнта у практичній діяльності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.
- ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

- СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.
- СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.
- СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
- СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.
- СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.
- СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
- СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
- СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
- СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Не потребує передумов вивчення, оскільки навчальна дисципліна викладається у першому семестрі.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Психологія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.	ПР1
Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.	ПР2
Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.	ПР3
Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.	ПР4
Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.	ПР5
Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримуватизворотній зв'язок, оцінювати якість.	ПР6
Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та уснійформах, брати участь у фахових дискусіях.	ПР7
Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.	ПР8
Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.	ПР9
Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми	ПР10

наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності	
Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності	ПР11
Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки	ПР12
Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання	ПР13
Знати сучасні психологічні технології, орієнтовані на особистісний ріст співробітників правничих організацій та охорону їх психічного здоров'я	ПР14

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Методи психологічного впливу**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати категоріальний апарат психології впливу;	ПР1
Знати структуру, зміст, основні механізми впливів;	ПР2
Знати правила й умови ефективності різних методів впливу;	ПР3
Знати особистісні чинники впливу (харизма й привабливість);	ПР4
Знати особливості їх прояву в різноманітних сферах ділової та міжособистісної взаємодії;	ПР5
Знати основні психологічні техніки й технології різних методів впливу;	ПР6
Знати загальні принципи та заходи подолання психологічного впливу.	ПР7
Вміти вільно і адекватно використовувати спеціальні терміни;	ПР8
Вміти враховувати особливості різних методів впливу в процесі практичної діяльності психолога;	ПР9
Вміти розрізняти прояви впливів в різних життєвих ситуаціях та уникати їх негативних наслідків у власній практиці;	ПР10
Мати навички усвідомлювати власні маніпулятивні стратегії;	ПР11
Мати навички самостійно обирати ефективні тактики впливу;	ПР12
Мати навички застосовувати ефективні методи та механізми впливу;	ПР13
Мати навички протистояти впливу та використовувати захисні механізми.	ПР14

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- виконання письмових завдань;
- виступи на лабораторних (практичних) заняттях;
- тести;
- залік.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: **виконання письмових завдань, виступи на практичних (семінарських) заняттях.**

Форма модульного контролю: **письмова модульна контрольна робота (тестування).**

Форма підсумкового семестрового контролю: **залік.**

Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною, ECTS та національною шкалами.

Загальна шкала оцінювання: рейтингова, національна та ECTS

СУМА БАЛІВ за 100-бальною шкалою	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	не задовільно з можливістю повторного складання	
1-34	F	не задовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Загальна оцінка за один змістовий модуль складається з оцінок за результатами поточного модульного контролю та письмового тестування.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (змістовий модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5		
10	10	10	10	10	50	100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (змістовий модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота			Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8		
20	15	15	50	100

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські)	5	30	3	30
Доповідь	5	10	5	10
Презентація	1	5	1	5
Реферат	1	5	1	5
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (змістовий модуль 1) (заочна форма)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5		
10	10	10	10	10	-	50

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (змістовий модуль 2) (заочна форма)

Поточне оцінювання та самостійна робота			Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	-	50

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни (заочна форма)

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські)	1	20	1	20
Доповідь	5	10	5	10
Презентація	1	10	1	10
Реферат	1	10	1	10
Разом		50		50

Критерії модульного поточного оцінювання для денної форми навчання

Модульне поточне оцінювання проводиться під час лабораторних, практичних (семінарських) занять. Оцінка складається з оцінок за виступи на лабораторних, практичних (семінарських) заняттях (0-4 балів за кожен виступ), оцінок за участь в обговоренні виступів та презентаційних матеріалів (0-4 балів за обговорення виступу). Максимальна оцінка за виступи та обговорення не може перевищувати 30 балів. До цієї оцінки додається оцінка за виконання самостійного та індивідуального (письмового) завдання (0-20 балів). Максимальна оцінка за модульне поточне оцінювання – 50 балів.

Критерії оцінювання модульного контрольного тестування для денної форми навчання

Оцінювання **письмової модульної контрольної роботи (тестування)** проводиться за 50 бальною шкалою з використанням тестових завдань (за необхідності). Пропонується 20 варіантів тестів по 10 питань в кожному варіанті. Всього 200 тестових завдань. На кожне питання дається 4 варіанти відповідей, всього 800 варіантів відповідей. Правильними можуть бути від одного до 4 відповідей. Вибрані всі правильні відповіді на одне питання оцінюються в 5 балів. Таким чином максимальна оцінка студента за модульне контрольне тестування - 50 балів. До цієї оцінки додається оцінка за модульне поточне оцінювання від 0 до 50 балів

Критерії поточного оцінювання для заочної форми навчання

Поточне оцінювання проводиться під час лабораторних, практичних (семінарських) занять. Оцінка складається з оцінок за виступи з визначених викладачем тем навчального курсу (0-4 балів за кожен виступ), а також оцінок за участь в обговоренні виступів та презентаційних матеріалів (0-4 балів за обговорення виступу). Максимальна оцінка за виступи та обговорення не може перевищувати 30 балів. До цієї оцінки додається оцінка за виконання самостійного та індивідуального (письмового) завдання (0-20 балів). Максимальна оцінка за поточне оцінювання – 100 балів.

Критерії оцінювання підсумкового контролю для денної та заочної форми навчання

Залік є підсумковою формою семестрового контролю. Залік проводиться у формі письмового тестування або усних відповідей на питання екзаменаційного білету за такими критеріями:

Критеріями оцінювання письмового тестування є кількість правильних відповідей за одним з варіантів тестів. В кожному варіанті є 10 тестових завдань з правильними та неправильними відповідями. Правильна відповідь в кожному окрему тесті оцінюється в 10 балів. За допомогою письмового тестування оцінюється ступінь освоєння пройденого матеріалу за рейтинговою оцінкою. Оцінку «зараховано» отримує студент, який набрав суму балів від 60 до 100.

Екзамен є підсумковим контролем. Екзамен проводиться у формі усних відповідей на 3 питання екзаменаційного білету та відповідей на допоміжні питання.

При цьому необхідно керуватися таким:

Критерії оцінювання усних відповідей на питання екзаменаційного білету:

Оцінку «**зараховано**» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

Оцінку «**зараховано**» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

Оцінку «**зараховано**» (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

Оцінку «**зараховано**» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях, чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

Оцінку «**зараховано**» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

Оцінка «**не зараховано**» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

Оцінку «**не зараховано**» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль I. Методологічні та теоретичні основи психології впливу.

Тема 1. Психологія впливу: загальна характеристика.

Поняття “вплив”, “особистий вплив” і “соціальний вплив”. Поняття психологічного впливу. Понятійний апарат психологічного впливу: психотехніка, технологія, метод, прийом, засоби, алгоритм, стратегія, тактика, мішень впливу. Різні параметри впливу за Кабаченко Т.С.: навмисний і ненавмисний; прямий і непрямий; безпосередній і опосередкований; явний і прихований; короточасний і довгостроковий. Основні механізми впливу (переконання, навіювання, зараження, наслідування).

Література: [1-5,10-15,23-28,33-37,42,43]

Тема 2. Фактори і закономірності психологічного впливу на особистість.

Значення та функції впливів. Підходи до впливу: психосоціальний підхід, владний підхід, стратегії впливу за Г.А.Ковальовим (імперативна, маніпулятивна, розвивальна). Суб'єкт-суб'єктно і суб'єкт-об'єктно орієнтований вплив; підкорення, ідентифікація і інтерналізація. Універсальна модель прихованого впливу (збір інформації про адресата, виявлення мішеней впливу і приманок, атракція, спонукання адресата до дії, виграш ініціаторавпливу).

Література: [1,11,14,15,26,27,30,35,39,43]

Тема 3. Основні методи здійснення впливів: загальні правила, класичні прийоми.

Ефективність впливів. Класифікація методів впливу: вплив на суб'єктивні моделі дійсності, вплив на джерела активності, вплив на фактори-регулятори прояву активності, вплив на фонові стани. Модель прихованого впливу та її реалізація (трансактний аналіз, нейролінгвістичне програмування (НЛП), методи переконання). Соціальні автоматизми за Р.Чалдіні (принцип “взаємного обміну”, принцип “зобов'язання й послідовності”, принцип “соціального доказу”, принцип “прихильності”, принцип “авторитета”, принцип “дефіциту”). Види переконання: аргументація тезис, аргумент, види аргументації (одностороння, двостороння, пряма, непряма), техніки аргументації (“метод позитивних відповідей Сократа”, “метод двосторонньої аргументації”). Види навіювання (пряме, опосередковане, навмисне, ненавмисне, самонавіювання, гіпнотичне). Види зараження (довільне, мимовільне). Види наслідування (конгруенція, інтерпорація, узгодження, супровід, референтність, логічне - нелогічне, внутрішнє - зовнішнє, всередині одного соціального прошарку - всередині кількох, наслідування-мода - наслідування-звичай, довільне - мимовільне).

Література: [3-9,14-16,22-27,30-35,39,42]

Тема 4. Вплив як маніпуляція

Поняття маніпуляції. Критерії, ознаки маніпуляції. Причини, передумови, корені маніпуляції. Мішені маніпуляторів свідомості знакові системи, почуття, мислення, відчуття, сприймання, пам'ять. Види маніпулятивного впливу: за Е. Шостромом (активний, пасивний, змагальний, байдужий, “диктатор”, “слинтяй”, “калькулятор”, “прилипала”, “задирака”, “хороший хлопець”, “суддя”, “захисник”), за Сидоренко О.В. (гедоністична, прагматична, зустрічна), за Доценко Е.Л. (“перцептивні маріонетки”, “конвенціональні роботи”, “живі знаряддя”, “скерований умовивід”, “експлуатація особистості адресата”, “духовне помикання”) Складові маніпуляції. Маніпулятивна технологія. Механізми маніпулятивного впливу. Деструктивність маніпулятивного впливу.

Література: [2-10,17-21,26-30,35,39,42]

Тема 5. Вплив у різних сферах життєдіяльності.

Багатогранність соціальних й індивідуальних реальностей людей: переваги та недоліки. Залежність людини від впливів соціуму й інших індивідів, уразливість для негативних впливів та ілюзій. Вплив групи на особистість: конформізм, фасилітація, соціальні лінощі, групова поляризація, групування мислення, вплив меншості. Масові впливи у великих групах: деіндивідуалізація, масова комунікація. Управління й маніпуляція в юрбі. Слухи. Вожаки юрби та їх способи переконання. Феномен деструктивних культів й контролю свідомості. Пояснення контролю свідомості: екзотичні й буденні психологічні маніпуляції.

Основні моделі контролю свідомості (реформування мислення). Методи вербовки та контролю свідомості в деструктивних культурах. Групове мислення як механізм впливу на особистість в деструктивному культурі. Психологічні механізми впливу на особистість в культурі. Вплив деструктивних релігійних сект на психічне здоров'я й особистість людини. Впливи в торгівлі, рекламі та політиці. Інформаційні впливи й засоби масової комунікації. Пропаганда й дискусійне переконання: різниця принципів й механізмів. Впливи в процесах виховання та освіти.

Література: [2,5,10,12,14,17,26,30,33,37,43]

Змістовний модуль II. Психологічний захист, його призначення та види

Тема 6. Теорії захисту від впливів.

Психологічні особливості протистояння впливам. Залежності: попередження та подолання. Універсальний алгоритм захисту. Активний і пасивний захист. Специфічні та неспецифічні захисти від манипуляцій. Система методів психологічної протидії впливам

Література: [2,5,10,12,14,17,26,30,33,37,42]

Тема 7. Методи захисту від маніпулятивних впливів.

Контрманіпуляція (“метод перелицювання аргументів партнера”, “метод розгортання аргументації”, “метод розподілу аргументів”). Способи виявлення обману чи спроби впливу. Цивілізоване протистояння впливу за Е.В.Сидоренко, методи цивілізованого протистояння впливові (моніторинг емоцій, психологічне самбо, інформаційний діалог, конструктивна критика, цивілізована конфронтація, енергетична мобілізація, творчість, ухилення, відмова), техніки психологічного самбо (“безкінечного уточнення”, “зовнішнього погодження” або “наведення туману”, “зламаної платівки”, “англійського професора”), техніки інформаційного діалогу (питання на прояснення суті справи, питання на прояснення цілей маніпулятора, відповіді й повідомлення, пропозиції по суті справи, пропозиції обмеження сфери обговорення, відмова чи відстрочка відповіді), техніки конструктивної критики (висловлювання сумніву в доцільності, цитування минулого випадку, посилення на три причини)

Література: [1,2,5,7,11,14,15,19,21,22,24,29,31,36,41]

Тема 8. Проблеми захисту від негативного інформаційно-психологічного впливу.

Інформаційно-психологічна безпека особистості: стан та можливості психологічного захисту. Проблеми соціально-психологічної екології и безпеки. Етичні та юридичні аспекти впливу й переконання. Необхідність цілеспрямованого формування культури впливу и сприйняття впливів. Можливості, межі й перспективи цілеспрямованого (усвідомленого) впливу и переконання

Література: [1,2,10,14-16,27,43]

6.2. Структура навчальної дисципліни (денна форма навчання)

	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
Змістовий модуль 1. Методологічні та теоретичні основи психології впливу.						
Тема 1. Психологія впливу: загальна характеристика.	15	4	2			9
Тема 2. Фактори і закономірності психологічного впливу на особистість.	15	4	2			9
Тема 3. Основні методи здійснення впливів	15	4	2			9
Тема 4. Вплив як маніпуляція	15	4	2			9
Тема 5. Вплив у різних сферах життєдіяльності.	15	4	2			9
Всього	75	20	10			45
Змістовий модуль 2. Психологічний захист, його призначення і види						
Тема 6. Теорії захисту від впливів.	15	2	2			11
Тема 7. Методи захисту від маніпулятивних впливів.	15	2	2			11
Тема 8. Проблеми захисту від негативного інформаційно-психологічного впливу.	15	2	2			11
Всього	45	6	6			33
Разом	120	26	16			78

Структура навчальної дисципліни (заочна форма навчання)

	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
Змістовий модуль 1. Методологічні та теоретичні основи психології впливу.						
Тема 1. Психологія впливу: загальна характеристика.	15	2				13
Тема 2. Фактори і закономірності психологічного впливу на особистість.	15		2			13
Тема 3. Основні методи	15	2				13

здійснення впливів					
Тема 4. Вплив як маніпуляція	14				14
Тема 5. Вплив у різних сферах життєдіяльності.	14				14
Всього	73	4	2		67
Змістовий модуль 2. Психологічний захист, його призначення і види					
Тема 6. Теорії захисту від впливів.	16	2			14
Тема 7. Методи захисту від маніпулятивних впливів.	15		2		13
Тема 8. Проблеми захисту від негативного інформаційно-психологічного впливу.	16	2			14
Всього	47	4	2		41
Разом	120	8	4		108

6.3. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Практичне заняття 1. Психологія впливу: загальна характеристика.	2	-
2	Практичне заняття 2. Фактори і закономірності психологічного впливу на особистість.	2	2
3	Практичне заняття 3. Основні методи здійснення впливів: загальні правила, класичні прийоми.	2	-
4	Практичне заняття 4. Вплив як маніпуляція	2	-
5	Практичне заняття 5. Вплив у різних сферах життєдіяльності.	2	-
6	Практичне заняття 6. Теорії захисту від впливів.	2	-
7	Практичне заняття 7. Методи захисту від маніпулятивних впливів.	2	2
8	Практичне заняття 8. Проблеми захисту від негативного інформаційно-психологічного впливу.	2	-
Разом		16	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Психологія впливу: загальна характеристика.	9	13
2	Фактори і закономірності психологічного впливу на особистість.	9	13
3	Основні методи здійснення впливів: загальні правила, класичні прийоми.	9	13
4	Вплив як маніпуляція	9	14
5	Вплив у різних сферах життєдіяльності.	9	14
6	Теорії захисту від впливів.	11	14
7	Методи захисту від маніпулятивних впливів.	11	13
8	Проблеми захисту від негативного інформаційно-психологічного впливу	11	14
Разом		78	108

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання: мультимедійне обладнання;

Програмне забезпечення: робоча програма; електронні варіанти лекцій, презентації лекційного матеріалу, методичні рекомендації до практичних (семінарських) занять та самостійної роботи.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Сугестивні технології маніпулятивного впливу : навч. посіб. / [В.М.Петрик, М.М.Присяжнюк, Л.Ф.Компанцева та ін.] ; за заг. ред. Є.Д.Скулиша. – К., 2010.
2. Інформаційна безпека (соціально-правові аспекти) : підруч. / [В.В.Остроухов, В.М.Петрик, М.М.Присяжнюк та ін.] ; за заг. ред. Є.Д.Скулиша. – К. : КНТ, 2010. – 776 с.
3. Информационно-психологическая безопасность в эпоху глобализации : учеб. пособ. / [В.М.Петрик, В.В.Остроухов, А.А.Штоквиш и др.] ; под. ред. В.В.Остроухова. – К., 2008. – 544 с.
4. Бойко О.Д. Політичне маніпулювання / О.Д.Бойко. – К., 2010. – 432 с.
5. Бойко О.Д. Анатомія політичного маніпулювання / О.Д.Бойко. – Ніжин, 2007. – 223 с.
6. Москаленко В.В. М 82 Психологія соціального впливу. Навч. пос. – К.: Центр учбової літера тури, 2007. – 448 с.
7. Lee Ch. Effects of college students' video-gaming behavior on selfconcept clarity and flow / Ch. Lee, K.D. Aiken // Social Behavior and Personality – 2012 – Vol 40 – No 4 – pp. 673- 679.
8. W Joel Schneider, Elizabeth O Lichtenberger, Nancy Mather. Essentials of Assessment Report Writing. – 2018 – P.496.
9. Jason T Olin, Carolyn Keatinge. Rapid Psychological Assessment. – 2008 – P.336.
10. Cass R. Sunstein. Conformity. The Power of Social Influences. – 2019 – P.176.
11. Frank Boardman, Nancy M. Cavender, Howard Kahan e. Logic and Contemporary Rhetoric: The Use of Reason in Everyday Life 13th Edition. – 2017 – P.416.
12. Cass R. Sunstein, Reid Hastie. Wiser: Getting Beyond Groupthink to Make Groups Smarter Hardcover. – 2014 – P.272.
13. Sonny Arvado. Of Tyrants & Tellers: Stand Tall. Build a Masculine Culture. Win the War on Men. – 2017 – P.148.
14. Anthony Napoleon. Shadow Men Hardcover – 2015 – P.340.
15. Anthony Napoleon. The Progressive Virus: Why You Can't Permit it to Go Forward – 2017 – P.350.
16. Ben Decker, Kelly Decker “Communicate to Influence: How to Inspire Your Audience to Action” – 2015 – P.304
17. Jonah Berger “Catalyst” – 2020 – P.288
18. Robert H Gass, John S Seiter “Persuasion: Social Influence and Compliance Gaining” –2018 – P.470
19. Phil M Jones “Exactly What to Say: The Magic Words for Influence and Impact” – 2018 – P.148
20. Daniel H Pink “To Sell Is Human: The Surprising Truth about Moving Others” – 2013 – P.253
21. Robert Cialdini “Pre-Suasion: A Revolutionary Way to Influence and Persuade” – 2017 – P.432
22. Robert B Cialdini, PH.D. “Influence: Science and Practice. – 2009 – P.260
23. Robert B Cialdini “Influence: The Psychology of Persuasion” –2009 – P.320
24. Mike Schultz, John E. Doerr “Rainmaking Conversations: Influence, Persuade, and Sell in Any Situation” – 2011 – P.288
25. Timothy A Borchers “Persuasion in the Media Age” – 2013 – P.471
26. B Kim Barnes “Exercising Influence: A Guide for Making Things Happen at Work, at Home, and in Your Community” – 2015 – P.192
27. Dr. Howard Gardner “Changing Minds: The Art and Science of Changing Our Own and Other Peoples Minds” – 2006 – P.244
28. Kurt W Mortensen “Maximum Influence: The 12 Universal Laws of Power Persuasion” – 2018 – P.247
29. Kevin Hogan “The Science of Influence: How to Get Anyone to Say "Yes" in 8 Minutes or Less” – 2010 – P.320

30. Nick Kolenda “Methods of Persuasion: How to Use Psychology to Influence Human Behavior” – 2013 – P.240
31. William Psy D Horton “Mind Control” – 2007 – P.168
32. Henrik Fexeus “The Art of Reading Minds: How to Understand and Influence Others Without Them Noticing” – 2019 – P.256
33. Kevin Dutton “Split-Second Persuasion: The Ancient Art and New Science of Changing Minds” – 2011 – P.296
34. Annette Simmons “The Story Factor: Inspiration, Influence, and Persuasion Through the Art of Storytelling” – 2019 – P.368

Додаткова

35. Гнатко М.М. Інформаційна національна безпека держави і роль у ній політичних міфів // Держава і право: збірник наукових праць. Серія: політичні науки. Вип. 82. – Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – С. 66 – 78.
36. Гнатко М.М. Політико-міфологічне підґрунтя права як суспільного явища // Держава і право: збірник наукових праць. Серія: політичні науки. Вип. 84. – Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – С. 117 – 132.
37. Романець З.О. Досвід жертви та його вплив на формування регуляторних програм комплексу Я. Матеріали XIX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки в країнах Європи та Азії» 30 вересня 2019р. ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ Переяслав-Хмельницький – 2019 – 171с. С. 118-121.
38. Семечкин Н.И. Психология социального влияния. - СПб.: Речь, 2004. - 304 с.
39. Сидоренко Е. В. Тренинг влияния и противостояния влиянию. - СПб.: Речь, 2002. - 256с.
40. Смит М. Как научиться говорить “нет”. - СПб.: ИК “Комплект”, 1996. - 315 с.
41. Смит М. Тренинг уверенного поведения. - 2000. 18. Сучасні технології та засоби маніпулювання свідомістю, ведення інформаційних війн і спеціальних інформаційних операцій: Навч. посіб. / В.М.Петрик, О.А. Штоквиш, В.І. Полевий, та ін. - К.: Росава, 2006. -208 с.
42. Таранов П. С. Приемы влияния на людей. - Симферополь: Таври, 1995. - 496 с.
43. Халперн Д. Психология критического мышления. - СПб.: “Питер”, 2000. - 512 с.
44. Харрис Р. Психология массовых коммуникаций. - СПб.: прайм-Еврознак, 2001. - 448 с.
45. Хрестоматия по психологии влияния. - СПб.: “Питер”, 1999.
46. Чалдини Р. Психология влияния. - СПб.: Питер, 2005. - 286 с.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)